

Festivals d'estiu

De Plácido Domingo a Albert Pla, de Celia Cruz a I Musici, els festivals d'estiu als Països Catalans presenten una oferta àmplia i variada per a tota classe de paladars.

Una temporada més, l'arribada de l'estiu assenyala l'inici dels ja clàssics festivals de música i teatre. Amb patrocini públic o privat, els festivals d'estiu constitueixen cites imprescindibles per a *turista cultural*. A l'oferta de sol, gaspatxo i *lambada* cal afegir un menú amb *jazz*, salsa, òpera, teatre clàssic o avantguarda.

Amb caràcter especialitzat o apostant per l'heterogeneïtat artística, els festivals d'estiu s'enfronten a uns pressupostos com més va més quantiosos. El patrocinador o *sponsor* es presenta com una figura indispensable a l'hora de sufragar les despeses. Tot i així, els retalls pressupostaris fan que els programes dels festivals hagen de buscar inevitablement l'especialització, com la Fira de Juliol de València d'enguany. Els organitzadors del festival finalment han hagut de desestimar altres ofertes com dansa o ballet per qüestions pressupostàries. Amb la desaparició del teatre en les últimes edicions, la Fira de Juliol concentra la seua activitat artística en l'apartat musical.

A l'igual que altres anys, l'ajuntament ha buscat la col·laboració de promotors privats per a la programació de les nits musicals. Pel que fa a la plaça de bous, on actuaran Luz Casal (3 de juliol), Camarón i Los Chunguitos (11 de juliol) i Miguel Bosé (15 de juliol), ajuntament i diputació tindran una participació quasi simbòlica, amb un 16 per cent del pressupost dels concerts. Als Jardins dels Vivers també s'ha buscat un fórmula mixta entre la institució municipal i les empreses privades. Amb

un pressupost de dos milions i mig de pessetes per actuació, hi actuaran enguany el músic africà Saif Keita, el Gran Combo de Puerto Rico, Luis Eduardo Aute, Yellow Jacket, Celia Cruz i Tito Puente o B.B. King, entre altres. Salsa, jazz, músiques ètniques per a un festival que intenta recuperar el prestigi d'altres temps. Finalment, cal anotar el concert de Prince a l'estadi Luis Casanova. L'Institut Valencià de la Joventut hi col·labora amb 7 milions de pessetes. Per la seua banda, l'ajuntament es limita a posar l'espai.

Pel que fa al festival de Sagunt, l'altra convocatòria de l'estiu valencià, no es durà a terme enguany i segurament tampoc l'any vinent. Les obres de restauració del Teatre Romà impedeixen la celebració del popular festival. De totes maneres, l'Ajuntament de Sagunt té prevista la celebració d'unes jornades de música i dansa.

A partir del 12 de juliol la ciutat de Palma de Mallorca albergarà una nova edició del festival Cançons de la Mediterrània. Iniciat el 1984 amb les actuacions de Maria del Mar Bonet i la cantant sarda Maria Carta, aquest festival ha assolit un destacat prestigi internacional. El festival, impulsat des de l'ajuntament, ha presentat en successives edicions les figures més rellevants de l'actual música popular europea. Angelo Branduardi, Manos Hadjidakis o Maria Fardouri han estat alguns dels invitats.

El festival, que té un pressupost de 40 milions -15 són de patrocini privat- obrirà amb les actuacions de Toti Soler i el músic gal Claude Nougaro, un

dels noms imprescindibles de la cançó francesa, tot i que entre nosaltres la seua popularitat siga minoritària. A més, hi haurà les actuacions de Paco de Lucia, l'italià Mario d'Azzo, la cantant jueva d'origen iemenita, Ofra Haza o el grup mallorquí Els Valldemossa.

Una altra cita clàssica de l'estiu balear és el Festival Internacional de Música de Pollença. Organitzat per l'ajuntament es desenvolupa al llarg dels mesos de juliol i agost. El festival, en el qual col·labora la Conselleria de Turisme del Govern Balear i el Consell Insular, està pressupostat en 67 milions de pessetes. El 30 de juny s'obrirà amb l'actuació dels Petits Cantors de Viena i es tancarà l'1 de setembre amb l'Orquestra Filharmònica de Txecoslovàquia. Per la població mallorquina passaran figures i agrupacions musicals com Nikita Magaloff, I Musici, Edith Wiens o la flamant Orquestra Simfònica de Balaars.

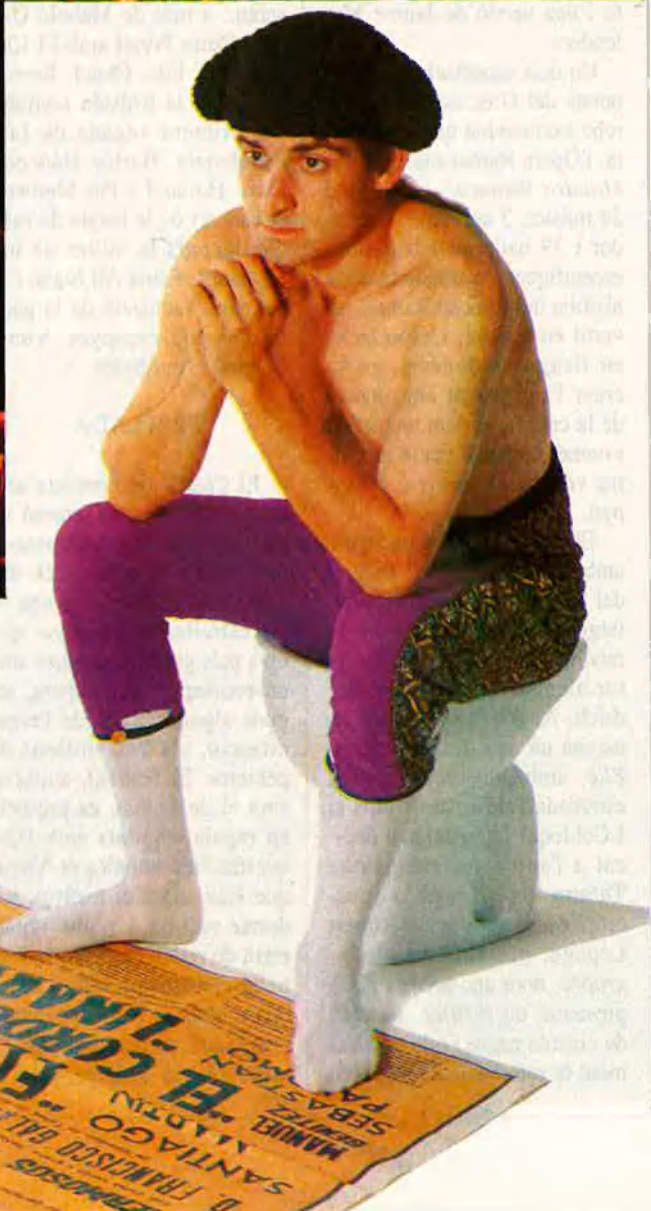
"RAMAYANA", UN DELS MÉS ESPERATS

El Festival d'Estiu de Barcelona ve marcat per la celebració del Grec 90, que enguany comença el 28 de juny amb l'espectacle *Suenos Flamencos*, dirigit i interpretat per Cristina Hoyos, estrenat fa poc a l'òpera del París. Aquest serà el tret de sortida de quaranta nits fins el 5 d'agost amb un programa integrat per teatre, música i dansa que abasta la varietat més completa per a un públic que, segons dades dels últims anys, es mou en xifres globals de 100.000 espectadors.

El Grec, que té un pressupost de 400 milions de pessetes, ha reunit enguany els espais en una concentració bàsica entre el mateix Teatre Grec i els diferents marcs habituals del Mercat de les Flors. Després d'un parèntesi i per exigència de les obres de l'urbs barcelonina, alguns concerts tomen a la plaça del Rei, marc que havia estat abandonat amb aquesta finalitat a petició dels veïns. I, completament consolidat, el Velòdrom d'Horta donarà cabuda a cinc concerts multitudinaris amb la capacitat al màxim de 100.000 espectadors, les entrades del primer dels quals amb *El último de la fila*, ja fa dies que estan exhaurides.

Amb aquest optimisme, l'engranatge del Grec ja fa més de dos mesos que ha començat a funcionar amb una campanya publicitària que està situant-se a la capçalera, pel que fa a efectivitat, en aquesta mena de manifestacions. A més del gran espectacle coreogràfic de Cristina Hoyos, com a estrena del Festival, les nits barcelonines d'estiu reserven altres programes promotores, com la Missa en *si* menor, de Bach, a càrrec de la Coral Càrmina, l'Orquestra de Cambra de Granada amb Narciso Yepes, l'orquestra Ciutat de Barcelona, la coreografia de Jean Claude Gallotta, que presenta l'espectacle estrenat a Grenoble, *Les mystères de Subal*, amb la Compagnia Émile Dubois.

El Teatre Lliure hi estrenarà el muntatge *Maria Estuard*, de Schiller, i l'orquestra i Cor del Gran Teatre del Liceu presentarà l'òpera *Rossiana*, dirigida per Joan Ollé, que que ha substituït finalment Mario

Festivals d'estiu

Festival	Duració	Localitat	Pressupostos
Grec	Del 28 de juny al 5 d'agost	Barcelona	400 milions
Fira de juliol	Del 4 al 20 de juliol	València	41 milions
Cançons de la Mediterrània	Del 12 al 15 de juliol	Palma de Mallorca	40 milions
Pollença	Del 30 de juny a l'1 de setembre	Pollença	67 milions
Perelada	Del 16 de juliol al 10 d'agost	Perelada	200 milions

Gas. Tete Montoliu tornarà al Grec en una única sessió acompanyat de Billy Higgins i Niels H.O. Pedersen, i la Companyia Lope de Vega presentarà *Calígula*, de Camus, sota la direcció de José Tamayo, i amb la interpretació en un dels papers principals d'Imanol Arias. Una altra coproducció teatral correspon a la Companyia La Infidel, amb *els enamorats*, de Carlo Goldoni, sota la direcció de Calixto Bieito i una versió de Jaume Melendres.

Un dels espectacles més esperats del Grec és, per la gairebé exclusivitat que representa, l'Òpera Ramayana *Langen Mandra Wanara*, en la qual 24 músics, 3 coristes, 1 recitador i 39 ballarins i ballarines escenifiquen un fragment de la història del príncep Rama convertit en guerrer. L'espectacle, en llengua indonèsia, es va crear l'any passat amb motiu de la coronació d'un nou soldà i només es podrà veure una altra vegada al Festival d'Avinyó.

El teatre té una altra opció amb la companyia d'El Talleret del Salt, que presenta un muntatge de Shakespeare, Nit de reis, que serà dirigit pel director alemany Konrad Zschiedrich. Angel Facio posarà en escena un text de Jean Genet, *Elle*, amb Goliardos, SL, obra estrenada l'abril passat dins el I Col·loqui Internacional dedicat a l'autor. La companyia Théâtre Repère, sota la direcció i escenografia de Robert Lépage, presenta *Le Polygraphe*, nom que serveix per a presentar un thriller en clau de cinema negre i que precisament fa referència a un aparell

de detectar mentides. La plaça del Rei rebrà els concerts de Rosa Zaragoza, amb el seu recull de cançons sefardites, Kroneos Quartet, la Banda Municipal de Barcelona, el cantant Albert Pla —conegut ara, a més, per la censura d'un clip musical a TV3—, el Concerto Italiano, Balkana, Trio Barcelona i el Quartet Barroc. Els concerts massius del Velòdrom, que enguany estrena nova directora, Irma Coronilla, seran, a més de Manolo García i Quim Portet amb El Último de la Fila, Chuck Berri + Dr. John, la trobada conjunta per primera vegada de Jack DeJohnette, Herbie Hancock, Dave Holland i Pat Metheny, el concert de la banda de salsa considerada la millor de tots els temps, Fania All Stars, i finalment, l'actuació de la parella del pop espanyol, Víctor Manuel i Ana Belén.

PERELADA

El Castell de Perelada acollirà en la seva IV edició un programa de luxe que transcorrerà del 16 de juliol al 10 d'agost. Josep Carreras és una de les estrelles del festival que opta pels grans muntatges amb un pressupost que supera, segons algunes fonts de l'organització, els 200 milions de pessetes. El festival, anunciat com el de la veu, es presenta en espais ampliat amb l'Orquestra Filharmònica de Viena, que inaugurarà el festival, per donar sortida a noms igualment de relleu que cobriran els tretze concerts previstos. El director Mstislav Rostropovich es presentarà amb el ballet *Romeo i Julieta* acompanyat d'u-

na coreografia de Vladimir Vassiliev, i la interpretació del Ballet del Teatre Stanislavski de Moscou. Montserrat Caballé és una altra de les estrelles de Perelada que intervindrà juntament amb Josep Carreras i l'Orquestra Cors i Ballet de l'Òpera Nacional de Sofia. La mateixa orquestra oferirà un recital de Paata Burchuladze, i serà també la que acompanyarà l'òpera *Samsó i Dalida* que tindrà Josep Carreras com a eix del repartiment.

La mateixa orquestra serà dirigida per Xavier Güell en el marc de les Muralles del Carme. Carlo Bergonzi oferirà un recital acompanyat al piano per Vincenzo Scialera. I finalment Montserrat Caballé encapçalarà el repartiment de l'òpera *Le convenienze ed inconvenienze teatrali*, de Gaetano Donizetti. En el Festival, que reunirà més de 300 persones, s'espera l'assistència en algun dels concerts de la reina Sofia, que presideix el comitè d'honor del certamen organitzat pel Casino de Perelada, caracteritzat per combinar en una celebració de gran espectacularitat i luxe la tradició del concert a la plaça de la població. El director del Festival Internacional de Música de Perelada, Luis López de Lamadrid, remarca que "en aquest concert tradicional no hi ha excusa perquè no s'hi vagi perquè, a més, és gratuït". L'estiu, doncs, fins i tot posa a l'abast figures internacionals com les de Josep Carreras i Montserrat Caballé, tan cares de veure en la resta de la temporada musical.

Carles Gàmez, Andreu Sotorra, i Miquel Payeras

Itàlia, turisme i cultura

El grans festivals internacionals o italians de cinema, teatre i música se celebren a Taormina, Catolica, San Remo, Venècia, Pèsaro, Florència, Spoleto, Ravenna, Viterbo i Siena en l'època del bon temps. Totes aquestes localitats tenen molta història, sovint, atractius com ara les aigües termals o bé les cases de joc (prohibides en tot el territori italià, llevat de ben poques excepcions previstes per una llei especial).

Trobar diners a Itàlia per a realitzar un festival cultural és bastant fàcil. La cosa, però, té un límit ben precís. L'organitzador ha de ser una persona jurídica, seriosa professionalment i econòmicament. En substància, es pretén que els organitzadors no concebin els festivals com a instrument mercantil, sinó com a ocasió que doni feina a la indústria del turisme.

Els organitzadors de qualsevol festival poden comptar amb la col·laboració financera de les administracions locals (municipi, província i regió) i de l'estat (Ministeri de Turisme i espectacle), que, a fi de comptes, té l'última paraula sobre el finançament públic. Ningú impedeix als organitzadors de trobar patrocinadors privats.

Els moviments econòmics i qualsevol festival són ben clars. La partida d'entrades (estat, administracions locals i patrocinadors, que diran clarament al fisc quant han gastat per tal d'obtenir les exempcions), la partida de sortides (despeses de realització i de representació) i els guanys (bitlles venuts que són controlats rigorosament per la Societat Italiana d'Autors i Editors, organisme oficial).

De fet, el món dels festivals és un dels pocs en què, intervenint els diners de l'estat, no hi ha mai escàndols econòmics. El veritable escàndol dels festivals italians potser rau en el fet que quasi tots estan concebuts per a una minoria intel·lectual.

Jordi Minguell

